

De turbulente geschiedenis van Midden-Europa

Deze cursus geeft een overzicht in vogelvlucht van de gecompliceerde geschiedenis van de Midden-Europese landen van de middeleeuwen tot heden. Het gaat daarbij om de nieuwe lidstaten van de Europese Unie die voor 1989 de Oostbloklanden vormden: de erfgenamen van de grote multinationale rijken Oostenrijk-Hongarije, Polen-Litouwen en Pruisen. Aan de hand van aspecten uit hun geschiedenis proberen we het heden te verklaren.

Tussen 2004 en 2013 worden zeven Midden-Europese landen lid van de Europese Unie. Decennia liggen zij verborgen achter het ijzeren gordijn: Polen, Oost-Duitsland, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië en Kroatië. Op de bevrijding van het communistisch systeem volgt een snelle en ingrijpende ontwikkeling. Daarnaast komen er ook problemen met het handhaven van de rechtsstaat en de bescherming van minderheden. Hoe komt dat? In deze cursus wordt in vogelvlucht de politieke geschiedenis van deze landen besproken. Een geschiedenis over de grote multinationale rijken, over feodalisme en lijfeigenschap, over het mislukte socialistische experiment en de verhouding met Rusland. En over de dynamiek van de jongere generatie om weer bij Europa te horen. De cursus biedt achtergrond om de huidige positie van de Midden-Europese landen te begrijpen.

Programma:

1. De Middeleeuwen. Introductie over de diversiteit: talen en godsdiensten. Het ontstaan van de koninkrijken van Midden-Europa. Met aandacht voor de Duitse Orde, De Hanze, de Osmaanse veldtocht over de Balkan.
2. De vroegmoderne tijd: De opkomst en neergang van Polen-Litouwen als leidende mogendheid in Midden-Europa. Het Habsburgse rijk als absolute monarchie en de opkomst van het koninkrijk Pruisen.
3. De Napoleontische tijd en de opheffing van de lijfeigenschap. De Europese machtsverhoudingen na 1815 tot aan de Eerste Wereldoorlog. Het onopgeloste probleem van Polen en de eenwording van het

Duitse Rijk onder Bismarck.

4. De Eerste Wereldoorlog en de consequenties: De vrede van Versailles en de Vrede van Trianon. Het einde van de multinationale rijken en het ontstaan van nationale staten en de positie van etnische minderheden. Ontwikkeling van de staten tot aan het begin van de Tweede Wereldoorlog.

5. Vervolg Tweede Wereldoorlog. De moeilijke positie van de Midden-Europese naties tussen twee totalitaire mogendheden. De opbouw van de socialistische systemen na de Tweede Wereldoorlog, en hun kenmerken.

6. De val van het ijzeren gordijn, de Joegoslaviëoorlog en de invoering van de markteconomie tot de toetreding tot de Europese Unie.

7. De huidige positie van de Midden-Europese landen: Economische integratie, positie van minderheden, handhaving van de rechtsstaat, verhouding met Moskou.

Afbeelding: Pore?, Kroatië.

Cursusnummer	26ZN-2F03
Docent	<i>Frederik Erens</i> Frederik Erens studeerde in Utrecht Midden-en Oost-Europese Geschiedenis en specialiseerde zich op de geschiedenis en actualiteit van de Baltische landen. Hij is in dit gebied ook als reisleader actief.
Vakgebied	Geschiedenis
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Vrijdag
Inschrijven voor	vr 23 okt. 2026
Tijd	14.45 - 16.30
Cursusdata	30-okt., 06-nov., 13-nov., 20-nov., 27-nov., 04-dec., 11-dec., 18-dec.
Prijs	€ 200,-
Aantal colleges	7
Werkvorm	Hoorcollege met mogelijkheid tot vragen na afloop

Hand-out wordt ter beschikking gesteld door de docent.

Cursusmateriaal **Aanbevolen literatuur:**

Martyn Rady, *De Koninkrijken van Midden-Europa. Een nieuwe geschiedenis van het hart van Europa.*

Opmerkingen Powerpoint wordt digitaal ter beschikking gesteld op de site van HOVO.